

DR. VASILE CHIRICA LA 70 DE ANI

Când directorul Institutului de Arheologie Iași, Dr. Alexander Rubel, m-a contactat telefonic cu rugămintea colegială să pregătesc un text de omagiere a personalității profesorului Chirica Vasile la împlinirea vârstei de 70 de ani, prima reacție a fost una de mirare. M-am întrebat, în mod firesc cred, ce relevanță au opiniile unui (încă) tânăr arheolog din Transilvania, convins fiind că se găsesc personalități ale preistoriei mult mai în măsură decât mine să evalueze, la ceas aniversar, activitatea prodigioasă a arheologului Chirica Vasile.

Când însă am înțeles că intenția Colegiului de redacția de la *Arheologia Moldovei* este de a publica un medalion centrat pe omul Vasile Chirica, am acceptat fără nici cea mai mică ezitare, deoarece a scrie despre Domnia Sa îmi este la îndemână și îmi produce o mare bucurie.

Încep așadar prin a mărturisi că nu îl cunosc de multă vreme pe profesorul Vasile Chirica. A organizat la Institutul de Arheologie din Iași un simpozion în decembrie 2007 cu tema *Așezări și locuințe preistorice. Structură, organizare, simbol*, la care am participat cu o lucrare. Doritor ca această manifestare să se finalizeze cu un volum, domnia sa a speriat audiența anunțând că în dreptul numelui participanților care nu vor trimite contribuțiile pentru a fi publicate va lăsa un spațiu liber. Îmi amintesc că am scăpat numai pentru că ma aflam în stadiul final de elaborare a tezei de doctorat. Nu am cunoștință dacă toți participanții care nu s-au achitat de sarcină au avut parte de aceeași înțelegere.

Este necesar să spunem că producția științifică a celui pe care-l omagiem în rândurile de față se întinde pe o perioadă ce depășește patru decenii și cuprinde cărți, studii, capitole de cărți, volume editate, rapoarte de săpătură. Din dorința de a nu elabora o listă de titluri bibliografice ce s-ar întinde pe mai multe pagini, o să-mi permit să evidențiez acum și aici doar o mică parte a ceea ce se însumează într-o importantă contribuție la cunoașterea civilizațiilor preistorice ce au viețuit în spațiul carpato-nistrean: Al. Păunescu, P. Șadurschi, V. Chirica, *Repertoriul arheologic al județului Botoșani*, vol. I–II, București, 1976, 375 p.; V. Chirica, M. Tanasachi, *Repertoriul arheologic al județului Iași*, vol. I–II, Iași, 1984–1985, 570 p.; Vasile Chirica, Dumitru Boghian, *Arheologia preistorică a lumii (I, Paleolitic-Mezolitic, 307 p.; II, Neolitic-Eneolitic, 200 p.)*, BAI, XII, Ed. Helios, Iași, 2003; M. Otte, V. Chirica, P. Haesaerts (Eds.), *L' Aurignacien et le Gravettien de Mitoc-Malu Galben (Moldavie Roumaine)*, ERAUL 72, Liège, 2007, 226 p.; Vasile Chirica, Madălin-Cornel Văleanu, *Umanizarea taurului celest. Mărturii ale spiritualității comunităților cucuteniene de la Ruginoasa*, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2008, 207 p.; Vasile Chirica, Ilie Borzic, *Gisements du paléolithique supérieur récent entre le Dniestr et la Tissa*, BAI, XXII, Ed. Pim, Iași, 2009; Vasile Chirica, George Bodi (Eds.), *Arta antropomorfă feminină în preistoria spațiului carpato-nistrean*, BAI, XXIII, Ed. Pim, Iași, 2010, 256 p.; Vasile Chirica, George Bodi, *Contribuții la crearea unui sistem informatic geografic pentru modelarea atlasului arheologic al spațiului carpato-nistrean. Stațiuni paleolitice între Carpații Orientali și Nistru*, BAI, XXIV, Ed. Pim, Iași, 2011, 351 p.; P. Haesaerts, I. Borzic, V. P. Chekha, V. Chirica, F. Damblon, N. I.

Drozdov, L. A. Orlova, S. Pirson, J. van der Plicht, *Climatic signature and radiocarbon chronology of middle and late pleniglacial loess from Eurasia: comparison with the marine and greenland records*, in Radiocarbon, 51(1), 2009, p. 301–318; Valentin-Codrin Chirica, Vasile Chirica, *Spirituality of Paleolithic burials: Offerings of decorative items and body ornaments*, in R. Kogălniceanu, R.-G. Curcă, M. Gligor, S. Straton (Eds.), „*Homines, Funera, Astra*”. *Proceedings of the International Symposium on Funerary Anthropology. 5–8 June 2011, ‘1 Decembrie 1918’ University (Alba Iulia, Romania)*, BAR International Series 2410, Oxford, Archaeopress, 2012, p. 1–19.

Deși Vasile Chirica este un neobosit arheolog de teren (săpături la Cucuteni-Cetățuie; Ripiceni-Izvor; Mitoc-Malu Galben, Ohaba Ponor; Baia de Fier, Nandru-Peștera Curată, Peștera Spurcată; Gura Cheii-Râșnov; Ceahlău-Dârțu, Cosăuți, Molodova V), a fost în egală măsură preocupat de elementele de spiritualitate, de descifrarea simbolurilor artei paleolitice, neolitice și eneolitice, de studiul religiilor preistorice.

Vasile Chirica este fondator și editor a seriei *Bibliotheca Archaeologica Iassiensis*, membru în Colegiul de redacție a prestigioasei reviste *Arheologia Moldovei*, ambele apariții editoriale sub egida Institutului de Arheologie, Academia Română, Filiala Iași.

A coordonat grant-uri și proiecte de cercetare importante, cu rezultate de mare impact asupra deslușirii tainelor civilizațiilor preistorice.

Un proiect de cercetare de care s-a simțit atașat profesorul Chirica a fost implementarea la Institutul din Iași a temei de cercetare „Comunități umane și creația lor materială și spirituală în preistoria și protoistoria spațiului carpato-nistean” în cadrul proiectului *Științele socio-umaniste în contextul evoluției globalizate – dezvoltarea și implementarea programului de studii și cercetare postdoctorală (2010–2013)*. M-am numărat printre bursierii care au fost acceptați în acest program. S-a achitat exemplar de sarcina de mentor și expert pe termen lung. Și-a dorit foarte mult să transforme oportunitatea acestui amplu proiect de cercetare într-un succes. Rezultatele științifice cuantificabile ale bursierilor domniei sale dovedesc că a reușit cu prisosință. Dincolo de latura profesională a acestei colaborări, desfășurată pe o perioadă de doi ani, m-a impresionat grija părintească cu care ne-a înconjurat. De fiecare dată când plecam de la Iași spre Alba Iulia, prof. Chirica nu uita să îmi atragă atenția că atunci când ajung acasă sa-i trimit un mesaj că am sfârșit călătoria cu bine.

Vasile Chirica este un profesor și un cercetător exigent, preocupat în permanență de treaba bine făcută. Dojana din vorbele sale capătă o greutate aparte tocmai pentru că întotdeauna are o acoperire ce se bazează pe argumente. M-am gândit deseori că stilul direct, simplu, vorba dulce-moldovenească îmbinată cu critica tăioasă, nu au fost neapărat în favoarea domniei sale în multe situații.

Nu mă pot revendica ca fiind un discipol al profesorului Chirica. Am fost onorat însă să-i fiu în preajmă în ultimii ani, să prețuiesc o dată în plus - prin exemplul dat de domnia sa - ce înseamnă omenia, cuvântul dat, sinceritatea, devotamentul.

Să spunem și faptul că există și colegi de breaslă care nu l-au plăcut și care nu îi apreciază activitatea profesională ori modul direct din comportamentul cotidian. Ce dovadă mai bună a calităților profesionale și umane putem aduce în favoarea lui Vasile Chirica decât că se găsesc și detractori ai domniei sale?

La un frumos și meritat moment de bilanț, la ceas de schimbare de generații la institutul ieșean, figura profesorului se conturează ca una emblematică. Nu știu dacă are mulți colaboratori apropiați, însă sunt sigur că cei ce i-au ramas în preajmă au trecut testul angajamentului, seriozității, profesionalismului.

Pentru toate aceste realizări științifice, Profesorul Vasile Chirica și-a câștigat o binemeritată poziție de senior a arheologiei preistorice românești, cu precădere a paleoliticului spațiului carpato-nistean.

La Institutul de Arheologie din Iași au trudit decenii la rând cercetători de primă mărime, care au publicat lucrări esențiale pentru arheologia românească și nu numai. Cu siguranță, profesorul Vasile Chirica se adaugă galeriei marilor personalități ale institutului, dedicându-și cea mai mare parte a vieții studiului paleoliticului. Sunt convins că atunci când va veni vremea să petreacă mai mult timp la casa de la Vișani, profesorul Chirica va avea finalizată ultima temă de plan asumată la Institut.

La 70 ani, Vasile Chirica slujește cu cinste și modestie Institutul de Arheologie din Iași. Este dinamic, prezent, actual, util. Este un model.

Va fi întotdeauna o bucurie să vă revăd, dragă domnule profesor. Chiar dacă trecerea Carpaților rămâne aproape de fiecare dată o temerară călătorie inițiatică, căldura sufletească cu care vă întâmpinați de fiecare dată colegii face ca socotitul distanței să se facă cu altă unitate de măsură în cazul dumneavoastră.

MIHAI GLIGOR